

Vrnjačka Banja je najlepši i najstariji banjski kompleks u Srbiji, koji Vrnjačka reka, kao kičma, deli na dve pole. U njemu je Rimski izvor tople vode iz II veka, Fons Romanus, najstarija arhitektonska znamenitost u Banji, polazišna je tačka iz koje se ide uz Vrnjačku reku do izvora „Snežnik“, „Jezero“ i „Slatina“, ili niz reku do crkve rođenja Presvete Bogorodice u izgradnji, lečilišta Merkur, sportskih terena, do mesta uliva Lipovačke u Vrnjačku reku.

Prvu hemijsku analizu vrnjačkih mineralnih voda 1835. godine izvršio je baron Žigmund Herder, a formiranjem "Osnovatelnog fundatorskog društva lekovito kisele mineralne vode u Vrnjcima" 1868. godine, otpočeo je razvoj moderne Vrnjačke Banje.

Vrnjački park, sinonim Vrnjačke Banje, zauzima površinu od 23 hektara, i jedan je od retkih parkova kod nas, u kojem poput nekog arboretuma, raste obeležene zaštićene biljne vrste, drveće i rastinje, među kojima je i Crni bor star preko 300 godina. Paralelno sa Vrnjačkom rekam pružaju se nekoliko staza, u pravcu 2 km, koje se s vremena na vreme upliću, ničim ne remeteći hodočasni ritam hoda banjskih gostiju, koji sa čašom ili dozom u ruci obilaze izvore i posle svake popijene čaše, ili doze, pored izvora sednu, da odmore.

Početak izgradnje Vrnjačkog parka vezuje se za kraj XIX veka, kada je između bujnog drveća napravljeno nekoliko kratkih staza i cvetna rondela. Austrijski arhitekta Franc Vinter uradio je prvi nacrt plana za uređenje parkova Vrnjačke Banje 1893. godine. Uz pomoć baštovana, Johana Janučeka, podigao je prvi staklenik u Banji sa sadnicama koje su kasnije korišćene za oplemenjivanje parkovnih površina.

Pod njegovim stručnim nadzorom, s pogledom na park, izgrađeno je i najreprezentativnije zdanje Vrnjačke Banje. Zamak "Belimarković" podigao je general Jovan Belimarković, ministar vlade u vreme kralja Milana Obrenovića i namesnik maloletnog kralja Aleksandra Obrenovića, u kojem je danas smešten Zavičajni muzej Banje. Zamak je podignut 1887. godine prema projektu arhitekta Pavla Denića, sestrića generala Belimarkovića. Redovni gosti zamka bili su i članovi kraljevske dinastije Obrenović, i iz tog vremena za Vrnjačku banjo se veže pridev "kraljevska".

Vrnjački park se stalno obogaćuje novim sadržajima. U njemu su podignuti dečje igralište, veštačka stena, teniski tereni, letnja pozornica na Čajkinom brdu, saletla u kojoj se održavaju koncerti, a 2011. godine podignut je Japanski vrt, projekat koji je finansirala Japanska organizacija za sećanje na svetsku izložbu "Expo 70".

Kao deo parka našla se i Galerija "Jezero", stilski uklopljen prostor u kojem se od 2002. godine izlažu slike vrnjačkih umetnika: Ratka Trifunovića, Hilde Živković, Vere Munjas, Paje Valjarevića, Milana Bogdanovića, Radeta Džamića, Mire Jakovljević, Mire Hadžić, Bonija Radulovića, Zorana Srećkovića i Miloša Blagojevića, članova udruženja koje se preko 30 godina

trudi i uspeva da ostavi umetnički otisak Banje.

U Vrnjačkom parku nalazi se brojne skulpture, spomenik Viteškom kralju Aleksandru Ujedinitelju i biste zaslužnih Vrnjčana: dr Dušana Radića (1892-1938), književnika i lekara (njegovo ime nosi Narodna biblioteka u Vrnjačkoj Banji), Jovana Miodragovića (1854-1926), dečjeg pisca, dr Vladeta Vukovića (1928-2003), književnika, profesora i akademika.

Ipak, u Vrnjačku Banju gosti dolaze pre svega zbog mineralnih izvora, kojih u Banji ima sedam. Dok se dva koriste za flaširanje (Voda Vrnjci sa izvora Tople vode i Vrnjačkog vrela), četiri se koriste za terapije.

-Vode sa izvora „Slatina“ su dobre protiv malokrvnosti, za bolji apetit, pomaže varenju. Onaj ko ima visok pritisak ne sme da ga pije. „Snežnik“ je dobar za mokraćne kanale i čisti bubrege, „Jezero“ za dijabetičare, i one sa visokim pritiskom. Voda sa ovog izvora može da se pije bez ograničenja, dok za „Rimski“ treba dozvola lekara i njegove vode pomažu u postoperativnom periodu, pomažu želucu i crevima. Dok je topla mora se paziti koliko se pije, a hladna može i više - kaže baka Vuka, meštanka koja godinama prodaje med ispred „Slatine“.

A za onaj sedmi izvor tzv. Beli, baka Vuka je čula da se njegove vode ne piju, ali da su dobre za zglobove, pa se ljudi poređuju u krug i umaču svoje bolne noge. Ali, ima i onih Vrnjčana koji se redovno snabdevaju vodom sa ovog izvora, i kao da su glasine o njenoj neispravnosti namerne, da je čuvaju samo za sebe.

Posebna je arhitektura svakog izvora. „Slatina“ je izgrađena u stilu grčkih svetilišta oivičenih kolonadama, oko „Jezera“ je jezerce u kojima cvetaju žuti lokvanji između kojih plivaju patke. „Snežnik“ je mala galerija umetničkih slika, a Rimski čuva svoje antičko dostojanstvo.

Malo je mesta kao što je Vrnjačka Banja, koje može da se podiči sa toliko različitih voda na tako malom prostoru. One pomažu bolesnima od dijabetesa, hroničnog zapaljenja creva i želuca, bolest žučne kese i žučnih puteva, čira u želucu i dvanaestopalačnom crevu, bolest bubrežne karlice, mokraćne bešike i mokraćnih puteva, stanja posle preležene zarazne žutice... A spokoj koji se nalazi u senkama 20 do 30 metara visokog drveća, žuboru rečice ili šetnji promenadom, sedenja u jednom od brojnih bašti, kafića ili "čajnoj kućici" ispred kaskadnog vodopada u dnu japanskog vrta, pomažu zdravima da takvi i ostanu.

Vrnjačka Banja ima i osmi izvor, ali njega niko ne spominje, on se podrazumeva. To je „Izvor života“, spoj lepog, kraljevski otmenog i lekovito čistog, koji kao fluid isijava iz svakog kutka Banje.

[Više fotografija možete da pogledate o v d e.](#)